

Konference Soukromé právo 2018 vyzvala k diskuzi o novém procesu

O nové podobě civilního procesu konstruktivně diskutujme! Nevytvářejme tábory kritiků a odpůrců na straně jedné a obhájců na straně druhé. Tudy cesta nevede. Musíme společně najít cestu k modernímu procesnímu předpisu pro 21. století! Tento závěr si odnášejí účastníci z konference Soukromé právo 2018, kterou včera, 29. listopadu 2018 uspořádala Česká advokátní komora, redakce Bulletinu advokacie, a vydavatelství EPRAVO.CZ, v pražském Kongresovém centru. Byla to letos po ostravské a brněnské konferenci již třetí akce tohoto formátu a přítomnost více jak 300 advokátek a advokátů, jakož i zástupců širší právnické veřejnosti jen potvrdila zájem o taková setkání a jejich smysl.

Již sedmý ročník konference krátce po deváté svým úvodním slovem zahájil a přítomné přivítal místopředseda představenstva ČAK **Mgr. Robert Němec, LL.M.** V moderování konferenčního dne se vystřídal **JUDr. Daniela Kovářová a JUDr. Hana Rýdlová.**

Dopoledne patřilo procesu

Dopolední blok se zaměřil, jak naznačuje úvod této zprávy, na dvě aktuální témata, a to na věcný záměr civilního řádu soudního a poté na věcný záměr zákona o hromadných žalobách. Jde o témata více než výbušná, a proto je dobře, že se tu o nich odborně debatovalo.

První přednášky byly věnovány věcnému záměru civilního řádu soudního. Vstoupili jak zástupci pracovní skupiny k civilnímu řádu soudnímu, tak i zástupci advokacie, aby přednesli postoj advokacie a jejího stavu k navrhovaným procesním změnám.

Jako první vystoupil předseda pracovní skupiny pro rekonfiguraci civilního práva procesního **doc. JUDr. Petr Lavický, Ph.D.**, který současně působí na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Krátce představil věcný záměr civilního řádu soudního, pracovní skupinu, kterou vede, jakož i historii celé rekonfigurace civilního procesu. Pochopitelně se dotkl i neaktuálnější situace kolem nového procesu, kdy se proti současnému návrhu ostře vyhrávají zástupci soudců. Doktor Lavický se dotkl i jednotlivých bodů věcného záměru, které jsou podrobeny kritice, a snažil se je přítomnému auditoriu objasnit. Závěrem pak připomněl a zdůraznil, že procesní předpis se má psát z pohledu stran a pro ně, nikoliv pro potřeby soudců.

Další vystupující dopoledního bloku, členka rekonfigurační skupiny **JUDr. Eva Dobrovolná, Ph.D., LL.M.**, která vyučuje civilní proces na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, přednesla téma „*Koncepce opravných prostředků v návrhu věcného záměru civilního řádu soudního*“. Jak uvedla, věcný záměr civilního řádu soudního přichází s novým systémem a koncepcí opravných prostředků. Za opravné prostředky se považují jenom takové návrhy na změnu nebo zrušení rozhodnutí, s nimiž jsou spojeny devolutivní a zpravidla též suspenzivní účinky. Z toho důvodu věcný záměr civilního řádu soudního za řádné opravné prostředky považuje odvolání, dovolání a stížnost. Žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost na rozdíl od současné právní úpravy považuje za jiné prostředky nápravy. V rámci příspěvku pak doktorka Dobrovolná přehledově přiblížila navrhovanou podobu opravných prostředků.

Jako další vystoupil **JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D.**, soudce Krajského soudu v Plzni a odborný asistent na katedře občanského práva Fakulty právnické ZČU, se svým příspěvkem nazvaným „*Postavení stran v civilním soudním řízení*“. V něm se zaměřil na fakt, že civilní řád soudní prosazuje tzv. sociální koncepci postavenou na třech pilířích: zásadě dispoziční, projednací a zásadě procesní ekonomie, což ukázal i na příkladech srovnání o. s. ř. a c. ř. s. Závěrem velmi výstižně poznamenal, že věcný záměr civilního řádu soudního sice dává stranám více možností, ale zároveň na ně klade více odpovědnosti!

Za ČAK k věcnému záměru civilního řádu soudního vystoupil místopředseda ČAK, advokát **Mgr. Robert Němec, LL.M.** Ten hned v úvodu svého vystoupení vyzval k debatě o civilním řádu soudním. Podle něho je nový procesní předpis potřebný. Nikdo z advokátů nemůže tvrdit, že by stávající úprava byla ideální a je nyní na nás najít cestu k modernímu procesnímu předpisu pro toto století. ČAK si je vědoma potřeby reformy civilního procesu a své spoluodpovědnosti, neboť civilně procesní předpis je základní pomůckou každého advokáta. ČAK proto vytvořila odbornou skupinu pro reformu civilního procesu, která prosazuje souběh jak sociálního, tak i liberálního přístupu. Navíc by měl nový předpis zohledňovat i evropské právo a zahraniční zkušenosti. Místopředseda ČAK v závěru svého vymezeného času apeloval na to, aby svět akademiků, soudců a advokátů spolu mluvil a před odmítnutím spíše našel řešení, které bude k dobru a užitku těch, kterým má civilní procesní předpis sloužit!

Svémi postřehy z praxe a jejich srovnáním s navrhovanou právní úpravou jej následně doplnil ještě kolega, pražský advokát **JUDr. Lukáš Duffek** s vystoupením nazvaným „*Civilní řád soudní - krok dopředu či zpět z pohledu praktikujícího advokáta*“.

Následovala bohatá diskuse, ve které se přítomní dotkli mnoha dalších bodů věcného záměru c. ř. s. S ohledem na obsazení sálu se diskutovalo pochopitelně i o advokátním procesu a jeho budoucí podobě.

Otázky kolem připravovaného zákona o hromadných žalobách přednesly postupně dvě kolegyně z olomoucké právnické fakulty, členky komise pro hromadné žaloby na Ministerstvu spravedlnosti ČR. Také kolem tohoto „výbušného“ tématu se poté rozvířila odborná debata.

Téma otevřela **JUDr. Jana Petrov Křiváčková, Ph.D.** s příspěvkem nazvaným jednoduše „*Kolektivní ochrana práv: úvod do problematiky a aktuální stav*“, ve kterém se zaměřila na obecný úvod do problematiky kolektivní ochrany práv. Dále pak své myšlenky směřovala na vývoj právní úpravy kolektivní ochrany práv na poli EU (včetně rozboru Doporučení Komise 2013/396/EU ze dne 11. června 2013 o společných zásadách pro prostředky kolektivní právní ochrany týkající se zdržení se jednání a náhrady škody v členských státech v souvislosti s porušením práv přiznaných právem Unie) a aktuální stav v České republice. Věcný záměr zákona o hromadných žalobách, který je považován za *lex specialis*, je založený na koncepci skupinové žaloby vycházející ze zásad jako posílení role soudu, povinné právní zastoupení, registr hromadných žalob nebo předcházení zneužití institutu. Hranicí mezi opt-out a opt-in systémem by měla být částka deset tisíc korun.

S přednáškou nazvanou „*Kolektivní ochrana práv: základní charakteristika navrhované úpravy*“ ji doplnila odborná asistentka na katedře soukromého práva a civilního procesu PF UP v Olomouci a kolegyně z komise pro hromadné žaloby na Ministerstvu spravedlnosti ČR **JUDr. Klára Hamuláková, Ph.D.**, která se zaměřila na specifické procesní otázky spojené s právní úpravou kolektivní soudní ochrany, a to právě na podkladě návrhu věcného záměru zákona o hromadných žalobách. Cílem bylo upozornit na konkrétní procesní zvláštnosti navrhované úpravy, vysvětlit některé problematické otázky s tím spojené a rozebrat možná legislativní řešení.

Stavovské otázky a vybrané otázky hmotného civilu

Po přestávce na oběd se auditorium sešlo zpět v přednáškovém sále, aby mohlo vyslechnout vystoupení přednášejících dvou odpoledních bloků.

V první části odpoledního programu byly na programu aktuální stavovské otázky v podání dvou členů představenstva České advokátní komory.

Svou přednáškou nazvanou „Snahy o postih soukromoprávních ujednání prostředky veřejného práva“ druhou část konferenčního dne otevřela **JUDr. Monika Novotná**, která je členkou představenstva České advokátní komory a od roku 1993 spolupracuje s mezinárodní poradenskou kanceláří Rödl & Partner, v jejíž pražské pobočce vede oddělení daňově právního poradenství. Její příspěvek byl věnován silícím snahám státu omezit volnost soukromoprávního jednání subjektů práva, případně těmto jednáním odejmout právní účinky pro některé oblasti veřejného práva, typicky pro oblast daňovou. Taková ingerence státu je nevhodnou kombinací paternalistického přístupu na straně jedné a nerespektováním smluvní volnosti v soukromém právu na straně druhé. V svém vymezeném čase doktorka Novotná upozornila na nejkřiklavější případy takové ingerence z poslední doby: neúčinnost právního jednání pro správce daně, zavedení nové skutkové podstaty trestného činu „maření spravedlnosti“ nebo agresivní daňové plánování. Pod její závěrečná slova „*Nechci se dožít toho, že budu nucena klientovi říci, že vše, co řekne, mohu použít proti němu*“ se můžeme podepsat určitě všichni do jednoho.

Jako druhý přednášející tohoto bloku vystoupil rovněž člen představenstva ČAK, advokát **JUDr. Michal Žižlavský**, a to také s vysoce aktuální problematikou. Svůj příspěvek nazval „*Odměna za sepis návrhu na povolení oddlužení advokátem budí kontroverze. Proč není advokát jako notář, exekutor nebo akreditovaná osoba?*“ Jak uvedl, kárné orgány České advokátní komory aktuálně řeší údajné delikty více advokátů, které mají podobný skutkový základ. Ministerstvo spravedlnosti tvrdí, že tito advokáti porušili nově zavedenou cenovou regulaci a účtovali odměnu v rozporu s ní. Problémem se zabývala odborná sekce pro insolvenční právo. Doktor Žižlavský auditorium seznámil se závěry, ke kterým sekce dospěla. Odborné stanovisko sekce vychází z role advokáta v právním systému a objasňuje, proč platí, že když dva dělají totéž, není to totéž.

Poslední odborný blok pak patřil civilnímu právu hmotnému

Jako první vystoupil soudce Nejvyššího soudu **Mgr. Michal Králík, Ph.D.**, který se zaměřil na „*Aktuální otázky likvidace spoluvlastnického vztahu se zaměřením na změny v přístupu Nejvyššího soudu České republiky oproti ObčZ 1964*“. Svůj příspěvek věnoval oblasti zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, přechodným ustanovením a superficiální zásadě, které ilustroval na rozhodnutí NS 22 Cdo 3105/2014 a NS 22 Cdo 1450/2015 a dále se zaměřil na zamítnutí žaloby na zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, kde přítomné obeznámil s dalšími judikáty, a to NS 22 Cdo 324/2016. NS 22 Cdo 502/2015 a NS 22 Cdo 4604/2017.

Následující příspěvek o vnuceném obohacení v podání předního českého civilisty **doc. JUDr. Filipa Melzera, Ph.D., LL.M.**, se věnoval problému tomuto institutu z mnoha úhlů pohledu. Jak docent Melzer poznamenal, jde o případy, kdy dojde k obohacení jiného, aniž by ten na tom relevantně participoval. Typicky soused natře druhému sousedovi plot, neboť mu zbyla barva a chce, aby i sousední plot zářil novotou a nehyzdil vedle ten jeho nově natřený. Může tak sice dojít k objektivnímu zvýšení hodnoty jeho majetku, avšak současně je třeba brát zřetel na to, že toto obohacení vůbec nemusí korespondovat s vlastními zájmy obohaceného. Ve výsledku by tak byl vlastně povinen platit za něco, co sám vůbec nepotřebuje nebo nechce. Na tento problém reaguje občanský zákoník v § 3001 odst. 2. Ve svém vystoupení se docent Melzer zaměřil zejména na výklad

toho, co znamená nabytí obohacení v dobré víře nebo bez svého svolení, a souvislostí se zákonným řešením obdobných problémů na jiných místech civilního kodexu.

Jeho kolega **doc. JUDr. Petr Tégl, Ph.D.** vystoupil s příspěvkem nazvaným „*Kritika aktuální judikatury nejvyšších soudů*“. Docent Tégl společně s kolegou Melzerem od jara tohoto roku pravidelně glosují na stránkách Bulletinu advokacie rozhodnutí Nejvyššího soudu, a tak své postřehy zužitkoval i v rámci svého konferenčního příspěvku. Kritice podrobil celkem čtyři rozhodnutí Nejvyššího soudu, a to 21 Cdo 1020/2016 z 31. 7. 2017, týkající se vzniku smlouvy o (zá)půjčce, 21 Cdo 2651/2017 ze 19. 9. 2017, týkající se problematiky zástavní smlouvy (glosu k tomu rozhodnutí naleznete v BA 6/2018 na str. 59-60), 33 Cdo 671/2017 z 21. 6. 2018, kde je řešena otázka toho, kdo může platně sjednat smluvní pokutu a konečně judikát 21 Cdo 2704/2017 ze dne 4. 7. 2018 týkající se požadavků na svědky allografní závěti.

Jako další vystoupila **doc. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.** z brněnské právnické fakulty s příspěvkem nazvaným „*Jak (ne)změnit (ne)změnitelné. K otázce změn základních dokumentů fondací a svěřenských fondů*“. Příspěvek byl věnován aktuálně diskutovanému tématu (ne)změnitelnosti statutů svěřenských fondů a zakladatelských právních jednání fondací.

Přednášející prvně zdůraznila již mnohými (ne)zažité, a to, že svěřenský fond není trust, ale jen jakási trust-like struktura a že fundace jsou vlastně koncepčně neukotvené, stojící na principu oddělitelnosti majetkových sfér a principu „zpodstatnění“ ve prospěch účelu. Otázky (ne)změnitelnosti statutů svěřenských fondů a zakladatelských právních jednání fondací poté zasadila i do mezinárodního kontextu se zdůrazněním specifických rysů těchto majetkových struktur v českém právu, s přihlédnutím k aktuální judikatuře Nejvyššího soudu (NS 29 Cdo 3225/2016) vztahující se k této problematice.

Na docentku Ronovskou navázal poté **JUDr. Vlastimil Pihera, Ph.D.**, který působí jako vědecký pracovník Ústavu státu a práva Akademie věd ČR a jako counsel v advokátní kanceláři Kocián Šolc Balaščík. Jeho příspěvek „*Rizika právních polotovarů. K problémům české úpravy nepominutelných dědiců (především v kontextu správy rodinného majetku)*“ upozornil na nejasnosti a rizika vyplývající ze stávající právní úpravy nepominutelných dědiců v českém právu, a to především s ohledem na neexistující úpravu tzv. claw-back mechanismu, který umožňuje doplnit chybějící povinný podíl plněním od osob, na které pozůstalý převedl majetek v určitém období před svojí smrtí. Pozornost věnoval svěřenským fondům i institutu darování pro případ smrti. Závěrem svého vystoupení navrhl doktor Pihera i alternativy legislativních změn.

Pražskou konferenci zakončil s tématem „*Nepromlčitelnost vlastnického práva - úskalí skrytá v plynutí času*“ pražský advokát **JUDr. Aleš Linhart, Ph.D.** Nejprve krátce pojednal o historických kořenech této zásady, a to jak v ústavní, tak v zákonné rovině a poté se zaměřil na to, jak je zásada nepromlčitelnosti zakotvena na mezinárodní a evropské úrovni. Nakonec provedl rozbor současné české úpravy nepromlčitelnosti vlastnického práva a uvedl několik soudních rozhodnutí k tématu (ÚS I. ÚS 131/2000, NS 20 Cdo 1424/2007, NS 22 Cdo 432/2002, NS 33 Cdo 1221/99). Pozornost věnoval také institutům, které zásadu nepromlčitelnosti vlastnického práva v souvislosti se současným platným právem oslabují, přičemž důraz kladl zejména na vydržení a mimořádné vydržení. V závěru příspěvku se doktor Linhart zabýval problematikou vyvlastnění, a tím, jaké dopady mají důsledky nezákonného a protiústavního vyvlastňování mezi lety 1945 - 1989 do současnosti. Zmínil v této souvislosti případ Kinský (ÚS St. Pl. 21/05) a judikát ve věci lex Schwarzenberg (I. ÚS 2477/08).

Toto vystoupení bylo tečkou za sedmým ročníkem konference Soukromé právo, která opět potvrdila, že není jen teoretickým fórem, ale vypracovala se v platformu praktických názorů

a zkušeností advokátů a přispívá rovněž ke kultivované odborné debatě napříč celou justicí. Myšlenku konferencí tohoto formátu má rozhodně smysl dále rozvíjet!

Více informací a fotografie naleznete na stránkách Bulletinu advokacie >>> [zde](#).

JUDr. Hana Rýdlová,
šéfredaktorka Bulletinu advokacie

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ocenění Flamma získaly Ivana Janů, Jitka Chizzola, Ženy v právu a projekt Máš na to nadace Evy Pavlové](#)
- [ROWAN LEGAL povyšuje Jakuba Jirovského, Lindu Coufalovou, Evu Pavelkovou a Ondřeje Špičáka](#)
- [HAVEL & PARTNERS má tři nové counsely a na seniornější pozice postupuje dalších 16 lidí](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #6: Startupy, AI a Izrael – Kde dnes vznikají miliardové výnosy](#)
- [České podnikatele nadále svazuje složitá legislativa. Změna nemusí přijít jen od politiků](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #5: Rodinná válka o majetek – jak jí předejít?](#)
- [Chambers Europe 2026: ROWAN LEGAL je nově na špičce v compliance, právu TMT dominuje už deset let](#)
- [bpv BRAUN PARTNERS opět prokázala své kvality v žebříčku Chambers Europe 2026](#)
- [Druhý ročník Měsíce sportu za dveřmi. Advokátní kanceláře znovu rozhýbou duben pro dobrou věc](#)
- [Jiří Brabec posiluje ROWAN LEGAL v oblasti nemovitostních a korporátních transakcí](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #4 - Stát, krize, regulace. Je váš majetek skutečně v bezpečí?](#)